

କୃଷି-ପାଣିପାଗ ବିଭାଗ
ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ଭୁବନେଶ୍ୱର- ୭୫୧୦୦୩

ଚିଠି କ୍ର.ସଂ. ୫୩୯

ସମ୍ପାଦକ କ୍ର.ସଂ- ୧୭

ତା-୨୪.୦୪.୨୦୧୨

(ସୌଜନ୍ୟ - ଓୟୁଏଟି ସ୍ଥିତ କୃଷି ପାଣିପାଗ ଉପବିଭାଗ ଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କୃଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ପ୍ରାଣୀ ପାଳନ ଓ ପ୍ରାଣୀ ଚିକିତ୍ସା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଓ ମତ୍ସ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ)

ପ୍ରତି ମଙ୍ଗଳବାର ଓ ଶୁକ୍ରବାର ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ ଟାରେ ଦୂରଦର୍ଶନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସାରିତ ହେଉଥିବା କୃଷି ଦର୍ଶନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଓୟୁଏଟି ତରଫରୁ ପାଣିପାଗ ଓ ପାଣିପାଗଭିତ୍ତିକ କୃଷି ଉପଦେଶ ଶୁଣନ୍ତୁ । ଏହା ବୁଧବାର ଓ ଶନିବାର ସକାଳେ ପୁନଃ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା ଉପଲକ୍ଷେ ଓଡ଼ିଶାର ଅଗଣିତ ଚାଷୀଭାଇମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟସ୍ଥିତ କୃଷି ପାଣିପାଗ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଶୁଭ କାମନା

ପାଣିପାଗ ପୂର୍ବାନୁମାନ

ଅନୁମାନ କରାଯାଉଛି ଯେ,

ମଙ୍ଗଳବାର ଦିନ ରହିଥିବା ଗରମ ଆସନ୍ତା ୫ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲୁ ରହିବ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ତାପମାତ୍ରା ବୁଧବାର ଦିନ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ସାମାନ୍ୟ କମିଲେ ବି ଗୁରୁବାର ଦିନ ପୁଣି ବଢ଼ିବ ଏବଂ ତା'ପରେ ଶନିବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟତଃ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବ । ଗୁରୁବାରରେ ଗୁଲୁଗୁଲି ବଢ଼ିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ରାଜ୍ୟର ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନରେ ଅଦିନିଆ ବର୍ଷା ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି, ଯାହାକି ଦକ୍ଷିଣ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ରହିଛି ।

କୃଷି ଉପଦେଶ

କ) ଶସ୍ୟ ଜାତୀୟ ଫସଲ

ଖରାଦିଆ ଚାଷ

❖ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରାକ୍ ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ଜମିର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଖରାଦିନିଆ ହଳ କରନ୍ତୁ । ଟ୍ରାକ୍ଟର କିମ୍ବା ପାଞ୍ଚାର ଟିଲରେ ଚାଷ କଲେ ଗହୀର ଚାଷ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାଟି ଭଲଭାବରେ ତଳ ଉପର ହୋଇଥାଏ । ହଳ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଜମିରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଘାସ ଓ ମାଟି ଭିତରେ ଥିବା ପୋକର ଅଣ୍ଡା ଓ ଶୁକ ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ମୃତ୍ୟୁ ଫସଲରେ ରୋଗ ଓ ପୋକର ମାତ୍ରା ମଧ୍ୟ କମିଯାଏ ।

ସଅଳ ରୁଆ ଡାଲୁଅ ଧାନ ଅମଳ

❖ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ସଅଳ ଲଗାଯାଇଥିବା ଡାଲୁଅ ଧାନ ପାଟିବା ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିଯାଇଛି । ଶତକଡ଼ା ୮୫

ଭାଗ କେଣ୍ଡା ପାଟିଯାଇଥିଲେ ଧାନ କାଟିଦିଅନ୍ତୁ । ଧାନ କାଟିବା ପୂର୍ବରୁ ଶେଷଥର ପାଇଁ ବିଲରେ ଥିବା ମିଶା ଧାନ କାଟି ଦିଅନ୍ତୁ । ଧାନ ଅମଳର ୭ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ କିଆରୀରୁ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ କରନ୍ତୁ ।

- ❖ ଧାନ କଟା ଯନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କଲେ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଶୀଘ୍ର ଧାନ ଅମଳ କରାଯାଇପାରିବ ।
- ❖ ଉପରବେଳା ଅଦିନିଆ ମେଘ, ବର୍ଷା ଓ ପବନ ହେଉଥିବାରୁ ସକାଳବେଳା କଟାଯାଇଥିବା ଧାନ ବୋହିଆଣି ଖଳା ବା ନିରାପଦ ସ୍ଥାନରେ ସାଇତି ରଖନ୍ତୁ ।

ବିଲମ୍ବ ରୁଆ ଧାନ

- ❖ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିନର ତାପମାତ୍ରା ବଢୁଥିବାରୁ ମୁଖ୍ୟ କିଆରୀରେ କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ, ମହିଷା ରୋଗ ଓ ପତ୍ରମୋଡା ପୋକର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଦେଖାଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ।

କ୍ର.ସଂ	ରୋଗପୋକ	ଆର୍ଥିକ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ସାମା	ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା
୧	କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ	ବର୍ଗମିଟର ପ୍ରତି ୧ ଟି ପ୍ରଜାପତି ବା ୧ ଟି ଅଣ୍ଡାପୁଞ୍ଜ ଅଥବା ଶତକଡା ୫ ମଲାମଞ୍ଜ	ଏକର ପ୍ରତି ୪୦୦ ମିଲି ଫସ୍ଫାମିଡନ ବା ମନୋକ୍ରୋଟଫସ ୨୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।
୨	ପତ୍ରମୋଡା ପୋକ	ବୁଦାପ୍ରତି ୧ ରୁ ୨ଟି ସଦ୍ୟ ଆକ୍ରାନ୍ତ ପତ୍ର	ଏକର ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ ମିଲି ବିପିଭିନ୍ କିମ୍ବା ଫିପ୍ରୋନିଲ୍ କିମ୍ବା ହୋଷ୍ଟାଥୁଅନ୍ କିମ୍ବା ୧ ମିଲି ଟ୍ରେବନ୍ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।

ନଳିତା

- ❖ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଗ ନଳିତା ବୁଣା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ । ନଳିତା ଚାଷ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚତ ବିହନ କିସମ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ ।

ମଧୁର ନଳିତା	ପିତା ନଳିତା
ବୈଶାଖୀ ତୋଷା (ଜେ.ଆର୍.୩ - ୬୩୨)	ସବୁଜ ସୋନା (ଜେ.ଆର୍.ସି - ୨୧୨)
ଚୈତାଳୀ ତୋଷା (ଜେ.ଆର୍.୩ - ୮୭୮)	ଶ୍ୟାମଳୀ (ଜେ.ଆର୍.ସି - ୭୪୪୭)
ବାସୁଦେବ (ଜେ.ଆର୍.୩ - ୭୮୩୫)	ବଳଦେବ(ଜେ.ଆର୍.୩ - ୪୪୪୪)
ନବାନ (ଜେ.ଆର୍.୩ - ୫୨୪)	ଜୟଦେବ(କେସି - ୧)
ରେବତୀ (ଜେ.୩ ଏମ୍ - ୬୨)	
ମହାଦେବ (ଟି. ଜେ. - ୪୦)	

- ❖ ମଧୁର ନଳିତା ଅପ୍ରେଲ୍ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ପିତା ନଳିତା ମେ ମାସରେ ବୁଣାଯାଇଥାଏ । ଏହି ନଳିତା କିସମ ଗୁଡ଼ିକରେ ତନ୍ତୁର ମାନ ଉଚ୍ଚତ ଓ ଏଥିରୁ ତନ୍ତୁ ବାହାର କରିବା ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ସହଜ ।
- ❖ ଏକର ପ୍ରତି ଧାତି ବୁଣା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ୨.୫ କିଗ୍ରା ବିହନ ଦରକାର ପଡ଼ିଥାଏ ।
- ❖ ଜମିକୁ ଭଲଭାବେ ଗୁଣ୍ଡ ଚାଷ କରି ଘାସ ବାଛି ଦିଅନ୍ତୁ । ଶେଷ ଓଡ଼ ଚାଷ ସମୟରେ ଏକର ପ୍ରତି ପିତା ନଳିତାରେ ୧୨ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୧୨ କି.ଗ୍ରା ଫସଫରସ୍ ଓ ୧୨ କିଗ୍ରା ପଟାସ୍ ସାର ଓ ମଧୁର ନଳିତାରେ ୮ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୮କିଗ୍ରା ଫସଫରସ୍ ଓ ୮ କିଗ୍ରା ପଟାସ୍ ସାର କୁ ମୂଳ ସାର ଆକାରରେ ଦିଅନ୍ତୁ ।
- ❖ ଧାତିକୁ ଧାତି ୨୫ ସେମି ବ୍ୟବଧାନ ରଖି ମଞ୍ଜିକୁ ୩ ସେମି ଗଭୀରରେ ବୁଣନ୍ତୁ ।
- ❖ ଏକର ପ୍ରତି ୨ ଲକ୍ଷ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଗଛ ରଖନ୍ତୁ ।

ଆଖୁ

- ❖ ଆଗରୁ ଲଗାଯାଇଥିବା ଆଖୁ ୯୦ ଦିନର ହୋଇଯାଇଥିଲେ କୋଡାଖୁସା କରି ଘାସ ବାଛନ୍ତୁ ଓ ଏକର ପ୍ରତି ୨୦ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ ଓ ୧୨ କିଗ୍ରା ପଟାସ୍ ସାରକୁ ଧାଡ଼ିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ହୁଡ଼ା ଟେକନ୍ତୁ ।
- ❖ ଦିନର ତାପମାତ୍ରା ବଢ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଜଳସେଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଆଖୁ ଏକ ବର୍ଷକିଆ ଫସଲ ହୋଇଥିବାରୁ କେବଳ ବର୍ଷା ରତ୍ନୁକୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ବିଶେଷ କରି ଗ୍ରୀଷ୍ମ ରତ୍ନୁରେ ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଧିକ ଥାଏ । ଆଖୁ ଗଛର ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆଖିରେ ରଖି ଜଳସେଚନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ପିଲ ବାହାରିବା ସମୟ- ୩୬ ରୁ ୧୦୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତି ୧୦ ଦିନରେ ଥରେ ଓ ବିଶେଷ ବୃଦ୍ଧି ସମୟ- ୧୦୧ ରୁ ୨୭୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତି ୭ ଦିନରେ ଥରେ ଜଳସେଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଗଛମୂଳ ଓଦା ରହିବା ପାଇଁ ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ଦ୍ଵାରା ନାଲି ଗୁଡ଼ିକୁ ଆଛାଦ କରନ୍ତୁ । ଗ୍ରୀଷ୍ମ ରତ୍ନୁରେ ଜଳବାବରୁ ଫସଲକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଶତକଡ଼ା ୪ ଭାଗ(ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୪୦ ଗ୍ରାମ୍ ହିଲାଇବରେ) ପଟାସ୍ ସାର ପତ୍ରସିଂଚା କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଆଖୁରେ ସଅଳ କାଣ୍ଡବିକାପୋକ ଲାଗିବାର ସମୟ ଆସିଯାଇଛି । ତେଣୁ ଶତକଡ଼ା ୧୫ ରୁ ୨୦ ଭାଗରୁ ଅଧିକ ମଲାମଞ୍ଜ ଦେଖାଗଲେ କୋଡ଼ା ଖୁସା କରି ଏକର ପ୍ରତି ଫୋରେଟ୍ ୪ କିଗ୍ରା କିମ୍ବା କାର୍ବୋଫ୍ୟୁରାନ୍ ୧୨ କିଗ୍ରା କିମ୍ବା କାର୍ଗିପ୍ ଦାନାଦାର ୧୦ କିଗ୍ରା ଦେଇ ହୁଡ଼ା ଟେକି ଦିଅନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଏକର ପ୍ରତି ୪୦୦ ମିଲି ଟ୍ରାୟୋଜୋଫସ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରେଫେନଫସ୍ ଏକର ପ୍ରତି ୪୦୦ ମିଲି ସ୍ତେ କରନ୍ତୁ ।

ଖରାଟିଆ ମୁଗ ଓ ବିରି

- ❖ ବର୍ଷା ଯୋଗୁଁ ମୁଗରେ ଲାଲ ସମ୍ଭାଳୁଆ ଓ ଧୁଆଁପତ୍ର ପୋକ ଦେଖା ଯାଇଥିଲେ, ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ଏକର ପ୍ରତି ୮ କିଗ୍ରା ମେଟାସିଡ୍ କିମ୍ବା କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ଗୁଣ୍ଡ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । କିମ୍ବା ଏକର ପ୍ରତି ୪୦୦ ମିଲି କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏହି ପୋକକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରିବ ।
- ❖ ବର୍ଷା ପରେ କାଳି ମୁଣ୍ଡି ପୋକର ଦମନ ପାଇଁ ହୁଡ଼ା ଚାରିପଟେ କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ଗୁଣ୍ଡ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ଉପରବେଳା ଏକର ପ୍ରତି ୪୦୦ ମିଲି କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏହି ପୋକକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରିବ ।
- ❖ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଗରେ ଖରାଟିଆ ମୁଗ ଫସଲରେ ସାହେବା ରୋଗ ଲାଗିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ଏକର ପ୍ରତି ୪୦୦ ମିଲି ମିଥାଇଲ୍ ପାରାଥ୍ରାନ୍ ୨୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଫିଙ୍ଗି ଜାତୀୟ ପତ୍ରପୋଡ଼ା ରୋଗର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୩ ଗ୍ରାମ୍ ଇଣ୍ଡୋଫିଲ୍-ଏମ୍-୪୫ ମିଶାଇ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।

ଖରାଟିଆ ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ

❖ ତାପମାତ୍ରା ବଢ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଜଳସେଚନ କରନ୍ତୁ ।

ଚିନାବାଦାମ୍

- ❖ ଦିନର ତାପମାତ୍ରା ବଢ଼ିବାଯୋଗୁଁ ଚିନାବାଦାମରେ ସକୌସ୍ପରା ଜନିତ ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗ ଲାଗିବା ଦେଖାଯାଇପାରେ ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ଏକର ପ୍ରତି ୬୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ମାଙ୍କୋଜେବ୍ ୨୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ପତ୍ର ସିଂଚା କରନ୍ତୁ । ଏହା ଅଲଟରନାରିଆ ଜନିତ ପତ୍ରପୋଡ଼ା ରୋଗ କୁ ମଧ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବ ।
- ❖ ଯେ କୌଣସି ପତ୍ରଖୁଆ ପୋକ ଓ ଉକୁଣିଆ ପୋକର ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ୧୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ୨୦ ମିଲି ଏଣ୍ଡୋସଲ୍ଡାନ୍ କିମ୍ବା ୫ ମିଲି ଇମିଡାକ୍ଲୋପ୍ରିଡ୍ ମିଶାଇ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ମୁକୁଳ ପତ୍ରପୋଡ଼ା ରୋଗର ନିୟନ୍ତ୍ରଣପାଇଁ ପ୍ରତି ୧୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ୧୫ ଗ୍ରାମ୍ ବାଭିଷିନ୍ ସହିତ ୫ ମିଲି ଇମିଡାକ୍ଲୋପ୍ରିଡ୍ ମିଶାଇ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।

- ❖ ଟାକା ରୋଗର ଦମନ ପାଇଁ ଏକର ପ୍ରତି ୫୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ବ୍ଲାକ୍‌ସ୍ଟ୍ର - ୫୦ ସେଟିଡ ଗୁଣ୍ଡ ୨୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ପତ୍ର ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ବର୍ଷା ଓ ତାପମାତ୍ରା ବଢ଼ୁଥିବାରୁ କଡ଼େକ ସ୍ଥାନରେ ବାଜାଣୁ ଜନିତ ଝାଉଁଳା ରୋଗ ଦେଖାଯାଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତି ୧୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ୧ ଗ୍ରାମ୍ ସ୍ପ୍ରେଫୋସାଇକ୍ଲିନ୍ ମିଶାଇ ମୂଳକୁ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।

ସବୁଜ ଗୋଖାଦ୍ୟ ଫସଲ

- ❖ କେନାଲର ତଳମୁଣ୍ଡିଆ ଅଂଚଳରେ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ଥିବା ଅଂଚଳରେ ସବୁଜ ଗୋଖାଦ୍ୟ ଫସଲ ପାଇଁ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ମକା ବରଗୁଡ଼ିର ମିଶ୍ରିତ ଫସଲ ସବୁଜ ଗୋଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ ।
- ❖ ଶେଷ ଓଡ଼ ଚାଷ ବେଳେ ଏକର ପ୍ରତି ୫ ଗାଡ଼ି ସଢ଼ା ଗୋବର ଖତ ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ୪୦ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୪୦ କିଗ୍ରା ଫସଫରସ ଓ ୪୦ କିଗ୍ରା ପଟାସ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ଏହି ସମୟରେ ଏକର ପ୍ରତି ଶତକଡ଼ା ୧.୫ ଭାଗ କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ଗୁଣ୍ଡ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଭଲଭାବେ ମିଶାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।
- ❖ ମକାର ଉପଯୁକ୍ତ ବିହନ କିସମ ହେଲା ଆଫ୍ରିକାନ୍ ଟର୍ଣ୍ଣ ବରଗୁଡ଼ିର ଇସି ୪୨୧୬ ।
- ❖ ମିଶ୍ରିତ ଫସଲ ପାଇଁ ଏକର ପିଛା ୪୦ କିଗ୍ରା ମକା ବିହନ ଓ ୨୦ କିଗ୍ରା ବରଗୁଡ଼ି ବିହନ ଦରକାର ହୋଇଥାଏ ।
- ❖ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା ପରେ ସିଆର ପଛରେ ପ୍ରତି ଦୁଇ ଧାଡ଼ି ମକା ପରେ ୨ ଧାଡ଼ି ବରଗୁଡ଼ି ବୁଣନ୍ତୁ ।
- ❖ ବୁଣିବା ପରେ ଜମିରେ ହାଲୁକା ଜଳସେଚନ କରନ୍ତୁ ।

ବିଶେଷ ସୂଚନା

କଣ କରିବେ?

୧. କେଡେକ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରାକ୍ ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ଜମିର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଖରାଦିନିଆ ହଳ କରନ୍ତୁ ।
୨. ସଅଳ ଲଗାଯାଇଥିବା ଡାଲୁଅ ଧାନ ପାଚିଯାଇଥିଲେ ଯଥା ଶୀଘ୍ର କାଟି ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ଆଣି ରଖନ୍ତୁ ଓ ଅମଳ କରିଦିଅନ୍ତୁ । ନଚେତ୍ ଉପରବେଳା ଅଦିନିଆ ମେଘ, ବର୍ଷା ଓ ପବନ ଯୋଗୁଁ ଧାନ ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇପାରେ ।
୩. କୋରାପୁଟ, ଫୁଲବାଣୀ ଓ କେଉଁଝରରେ ଅଦିନିଆ କୋବି ଚାଷ ପାଇଁ ତଳିଘରାରେ ତଳି ପକାନ୍ତୁ ଓ ଅଧିକ ତାପମାତ୍ରାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ତଳିଘରା ଉପରେ ଛାମୁଣ୍ଡିଆ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ବାୟୁଚାଳିତ ପଲି ହାଉସ୍‌ରେ ତଳିଘରା କରନ୍ତୁ ।
୪. ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଗରେ କଖାରୁ ଓ କଲରରେ ଫଳମାଛି ଲାଗିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ ମିଲି ଏଣ୍ଡୋସଲ୍ଡାନ କିମ୍ବା ୩ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବାରିଲ୍ ମିଶାଇ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।
୫. ମଧୁର ନଳିତା ଅପ୍ରେଲ୍ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ମେ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପିତା ନଳିତାର ବୁଣାକାମ କରନ୍ତୁ ।
୬. ସଅଳ ବୁଣା ଯାଇଥିବା ଖରାଦିଆ ମୁଗ ଛୁଇଁ ପାକଳ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ଉପରବେଳା ଅଦିନିଆ ମେଘ, ବର୍ଷା ଓ ପବନରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଯଥା ଶୀଘ୍ର ଅମଳ କରିଦିଅନ୍ତୁ ।
୭. ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିନର ତାପମାତ୍ରା ବଢ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଫସଲରେ ସଂକଟ କାଳରେ ଅଧିକ ଜଳସେଚନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ସମୟରେ ପାଣିର ଅଭାବ ଦେଖାଗଲେ ଅମଳ ବହୁ ପରିମାଣରେ କମିଯାଏ । ତେଣୁ ଉଭୟ ଧାନ ଓ ଅଣଧାନ ଫସଲର ସଂକଟ କାଳରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଜଳସେଚନ କରନ୍ତୁ ।
୮. ନଡ଼ିଆ ଗଛ ଚାରିପଟେ (୧.୮ ମିଟର ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧ) ନଡ଼ିଆ ପତ୍ର ବିଛାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

୯. କାଜୁ ଗଛରେ (୨ ବର୍ଷିଆ) ୧୫ ଦିନ ଅନ୍ତରରେ ଗଛ ପିଛା ୨୦ ରୁ ୨୫ ଲିଟର ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ । ନୂଆ କରି ଗଛ ଲଗାଉଥିଲେ ଗଣ୍ଡାକରଣ କ୍ଷମତା କମାଇବାପାଇଁ ମୂଳ ଚାରିପଟେ ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ମଲ୍ଚିଆକାରରେ ଦିଅନ୍ତୁ ।

୧୦. ସୁବିଧା ଥିଲେ ଫଳବଗିଚା କିମ୍ବା ଅଧିକ ଚଉତାରେ ବୁଣାଯାଇଥିବା ଫସଲରେ ବୁନ୍ଦା କିମ୍ବା ସିଞ୍ଚନ ଜଳସେଚନ କରନ୍ତୁ ।

କଣ କରିବେ ନାହିଁ

୧. ଛୋଟ ପୋଖରୀ ଗୁଡ଼ିକରେ ପାଣିର ଗଭୀରତା କମ୍ ଥିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ୧.୫ ମି ରୁ ୨ ମି ଗଭୀର ଥିଲେ ମାଛ ଅମଳ ନ କରି ପୋଖରୀରେ ଅଧିକ ଦିନ ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୨. କୁକୁଡ଼ାଘର ବା ଗୁହାଳର ଝରକାଗୁଡ଼ିକୁ ଅଖା ଦ୍ଵାରା ଘୋଡ଼ାଇ ମଝିରେ ମଝିରେ ପାଣି ସିଞ୍ଚନ କରିବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୩. ଖରାଦିନେ ଗାଈଗୋରୁଙ୍କୁ ଖରାପ ପିଇବା ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୪. ଉପରବେଳା ଅଦିନିଆ ମେଘ, ବର୍ଷା ଓ ପବନ ଯୋଗୁଁ ଧାନ ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଧାନ କାଟି ଜମିରେ ପକାଇ ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୫. ଧାନ କାଟିବା ବେଳେ ଜମିରେ ପାଣି ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଉଦ୍ୟାନ ଫସଲ

ଭେଣ୍ଟି

❖ ବର୍ଷ ସାରା ଭଣ୍ଟି ଲଗାଯାଇପାରେ ।

❖ ଉନ୍ନତ କିସମ ବିହନ ଲଗାନ୍ତୁ । ଯଥା ଉତ୍ତଳ ଗୌରବ, ଅର୍କ ଅନାମିକା, ଉପହାର, ପର୍ବାଣୀ କ୍ରାନ୍ତି, ଏବଂ ହାଇବ୍ରିଡ୍ କିସମ ଯଥା- ବର୍ଷା . ବିଜୟ, ବିଶାଳ, ତାରା, ଆଧୁନିକ, ଅତ୍ୟାଧୁନିକ, ସୁପ୍ରୀୟ ମଧ୍ୟ ଲଗାଯାଇପାରିବ ।

❖ କିସମ ଅନୁସାରେ ଏକ ଏକର ପାଇଁ ୫ ରୁ ୬ କିଗ୍ରା ଉନ୍ନତ କିସମ ବିହନ ଓ ୧୨୫୦ ରୁ ୧୫୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ସଙ୍କର କିସମ ବିହନ ଦରକାର ହୁଏ ।

❖ ଜମିକୁ ଗୁଣ୍ଡ ଚାଷ କରି ସମତୁଲ୍ୟ କରନ୍ତୁ ।

❖ ଶେଷ ଓଡ଼ ଚାଷ ବେଳେ ଏକର ପ୍ରତି ୧୦ ଗାଡ଼ି (୫ ଟନ୍) ଗୋବର ଖତ ଦିଅନ୍ତୁ ।

❖ ବିହନ ଲଗାଇବାବେଳେ ଏକ ଏକର ପ୍ରତି ଅନୁମୋଦିତ ସାର ଯଥା ୪୫ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୨୫ କିଗ୍ରା ଫସଫରସ ଓ ୩୦ କିଗ୍ରା ପଟାସ) ସାର ଉନ୍ନତ କିସମ ପାଇଁ ଓ ୮୦ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୪୦ କିଗ୍ରା ଫସଫରସ ଓ ୪୦ କିଗ୍ରା ପଟାସ) ସାର ସଙ୍କର କିସମ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।

❖ ଧାତିକୁ ଧାତି ୩୦ ସେମି ଓ ଗଛକୁ ଗଛ ୩୦ ସେମି ବ୍ୟବଧାନରେ ଉନ୍ନତ କିସମ ବିହନ ଓ ଧାତିକୁ ଧାତି ୬୦ ସେମି ଓ ଗଛକୁ ଗଛ ୪୫ ସେମି ବ୍ୟବଧାନରେ ସଙ୍କର କିସମ ବିହନର ମଞ୍ଜିକୁ ୩ ସେମି ଗଭୀରରେ ପୋତନ୍ତୁ ।

ହଳଦୀ

❖ ହଳଦୀ ମଇ ଓ ଜୁନ୍ ମାସରେ ଲଗାଯାଏ ।

❖ ରୋମା ସୁରମା, ରଙ୍କ ଓ ରଣ୍ଡୀ ନାମରେ ଚାରୋଟି ହଳଦୀ କିସମ ଆମ ରାଜ୍ୟପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ।

❖ ଏକ ଏକର ପାଇଁ ୮ ରୁ ୧୦ କୁଇଣ୍ଟାଲ୍ ହଳଦୀ ଦରକାର ହୁଏ । ଏହି ଖଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକୁ ୨-୩ ଟି ଆଖି ଥାଇ ୨୦ ରୁ ୨୫ ଗ୍ରାମ୍ ଓଜନର ହଳଦୀ ପୁଆଓ ଏଥିରୁ ବାହାରିଥିବା ପ୍ରଥମ ପୁଆ ବିହନ ଆକାରରେ ଲଗାନ୍ତୁ ।

- ❖ ଜମିକୁ ଗୁଣ୍ଡ ଚାଷ କରି ଏକ ମିଟର ଓସାର, ୧୫ ସେମି ଉଚ୍ଚା ଓ ସୁବିଧା ଅନୁସାରେ ଲମ୍ବା ରଖି ପଟାଳୀମାନ କରନ୍ତୁ ।

ଅଦା

- ❖ ଉଭୟ ଅପ୍ରେଲ ଓ ମଇ ମାସରେ ଅଦା ଲଗାଯାଏ ।
- ❖ ସୁପ୍ରଭା, ସୁରୁତି ଓ ସୁରଭି ନାମରେ ତିନୋଟି ଅଦା କିସମ ଆମ ରାଜ୍ୟପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ।
- ❖ ଏକ ଏକର ପାଇଁ ୬ ରୁ ୮ କୁଇଣ୍ଟାଲ୍ ଅଦା ଦରକାର ହୁଏ । ଏହି ଖଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକୁ ୨-୩ ଟି ଆଖି ଥାଇ ୧୫ ରୁ ୧୯ ଗ୍ରାମ୍ ଓଜନର ଅଦା ଖଣ୍ଡ ବିହନ ଆକାରରେ ଲଗାନ୍ତୁ ।
- ❖ ଜମିକୁ ଗୁଣ୍ଡ ଚାଷ କରି ଏକ ମିଟର ଓସାର, ୧୫ ସେମି ଉଚ୍ଚା ଓ ସୁବିଧା ଅନୁସାରେ ଲମ୍ବା ରଖି ପଟାଳୀମାନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଲଗାହେବା ପୂର୍ବରୁ ବିହନକୁ ଶତକଡା ୦.୨୫ ମଙ୍କୋଜେବ ଓ ଶତକଡା ୦.୧୫ କାର୍ବେଣ୍ଡାଜିମ୍ ଏବଂ ଶତକଡା ୦.୦୫ ମାଲ୍ୟୁଅନ୍ ମିଶ୍ରିତ ଔଷଧ ପାଣିରେ ଅଧ ଘଣ୍ଟାଏ ବୁଡାଇ ରଖି ବିଶୋଧନ କରନ୍ତୁ । ଏହାପରେ ବିହନକୁ ଛାଇରେ ଶୁଖାନ୍ତୁ ।
- ❖ ଶେଷ ଓତ ଚାଷ ବେଳେ ଏକର ପ୍ରତି ୧୨ ଗାଡି (୬ ଟନ୍) ଗୋବର ଖତ ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ଲଗାଇବା ପରେ ସିଆର ଓ ପଟାଳୀରେ ୧୨ ଗାଡି ଗୋବର ଖତ ଦିଅନ୍ତୁ ।
- ❖ ଅଦା ଲଗାଇବାବେଳେ ଏକ ଏକର ପ୍ରତି ଅନୁମୋଦିତ ସାରର (୫୦ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୪୦ କିଗ୍ରା ଫସଫରସ ଓ ୪୦ କିଗ୍ରା ପଟାସ) ସାରକୁ ତିନି ଥରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ମୂଳ ସାର ଭଲଭାବେ ପଟାଳୀର ଉପର ମାଟିରେ ମିଶେଇବା ପରେ ଅଦାକୁ ଯାଡ଼ିକୁ ଯାଡ଼ି ୨୫ ସେମି ଦୂରତା ରଖି ୫ ସେମି ଗଭୀରରେ ଲଗାନ୍ତୁ ।
- ❖ ଅଦା ଲଗାଇବାପରେ ପଟାଳୀ ମାନଙ୍କରେ ଶୁଖିଲା ନଡା ଆଦିକୁ ମଲ୍ଲିଙ୍ଗ ରପେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ

ପନିପରିବା

- ❖ ଲେଉଟିଆ ଶଗରେ ନିୟମିତ ପାଣି ମଡାଇଲେ ୪ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶାଗ କଟା ଯାଇପାରିବ । ବୁଣିବାର ମାସକ ପରେ କାଟିବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ।
- ❖ ପନିପରିବା ଫସଲରେ ଅଷ୍ଟପଦିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୪ ମିଲିକାଲଥେନ୍ କିମ୍ବା ଡାଇକୋଫେନ୍ ମିଶାଇ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ପନିପରିବା ଫସଲରେ ଦିନର ତାପମାତ୍ରା ବଢିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଯୋଗୁଁ ବାଇଗଣରେ ଫଳପତା ରୋଗ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ୧୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ୧ ଗ୍ରାମ୍ ଷ୍ଟ୍ରେପ୍ଟୋସାଇକ୍ଲିନ୍ ମିଶାଇ ଗଛ ମୂଳରେ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଦିନର ତାପମାତ୍ରା ବଢିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଯୋଗୁଁ ବାଇଗଣରେ ଝାଉଁଳା ରୋଗ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୩ ଗ୍ରାମ୍ ଇଣ୍ଡୋଫିଲ୍ -ଏମ୍ ୪୫ କିମ୍ବା ୧.୫ ଗ୍ରାମ୍ ଟ୍ରାୟିନ୍-ଏମ୍ ମିଶାଇ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଗରେ ଲଙ୍କା ଏବଂ କାସ୍ମିକମ୍ ଫସଲରେ ଉକୁଣିଆ ପୋକ ଲାଗିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଏହାର ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୩୦୦ ମିଲି ଇଥ୍ ଅନ୍ କିମ୍ବା ୪୦୦ ମିଲି କାର୍ବୋସଲଫାନ୍ କିମ୍ବା କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ କିମ୍ବା ଟ୍ରାୟୋଜୋଫସ ମିଶାଇ ସିଂଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଗରେ ବାଇଗଣରେ ଫଳ ଓ କାଣ୍ଡ ବିନ୍ଧା ପୋକ ଲାଗିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ୨୦,୦୦୦ ଟ୍ରାଇକୋଗ୍ରାମା ପରାଶ୍ରୟୀ କାଟ ଛାତକୁ କିମ୍ବା ୩୦୦ ପିପିଏମ୍ ନିୟମ ଜାତ କାଟନାଶକ ବିଷକୁ ଏକର ପ୍ରତି ୧

ଲିଟର ହିସାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ଏହା ଛଡା ଏହି ପୋକର ଦ ମନ ପାଇଁ ସଙ୍ଗ ଏକର ପ୍ରତି ୫ଟି ସଙ୍ଗ ଆକର୍ଷକ ଯନ୍ତ୍ର ବସାନ୍ତୁ କିମ୍ବା ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ ମିଲି ମାଲ୍ୟୁଅନ୍ ମିଶାଇ ସିଟନ କରନ୍ତୁ ।

- ❖ ଅପ୍ରେଲ୍ ମାସରେ କାଙ୍କଡ ଲଗାନ୍ତୁ କାଟି ତେର ହେବାପାଇଁ ନର୍ସରୀରେ ଲଗାନ୍ତୁ ।
- ❖ କଖାରୁ ଲଗାଇବାବେଳେ ମନ୍ଦାରେ କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ଗୁଣ୍ଡ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ଡୋଡ଼ାରେ ନାଲି କଖାରୁ ପୋକକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

ପୋଟଳ

- ❖ ପୋଟଳ ଫୁଲଫଳ ଧରିବା ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିବା ବେଳକୁ ଜମିକୁ ଘାସୁଆ ରଖାଯିବା ଉଚିତ । କାରଣ ଘାସ ଜମିର ଆର୍ଦ୍ରତା ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଓ ମାଟି ଉପରେ ମାଡୁଥିବା ଲତାର ଫଳକୁ ନିରାପଦରେ ଧରିରଖେ, ଏହାଦ୍ୱାରା ଫଳଗୁଡ଼ିକ ମାଟି ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ନଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ ।
- ❖ ଡେରିରେ ଲଗାଯାଇଥିବା ପୋଟଳରେ ଫୁଲ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ କୋଡାଖୁସା କରି ଅନୁମୋଦିତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଜଳସେଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ତାପମାତ୍ରା ଅଧିକ ଥିବାଯୋଗୁଁ ପୋଟଳରେ କବକ ଜନିତ ଝାଉଁଳା ରୋଗ ଲାଗିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଏହାର ଦମନପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୧.୫ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବେଣ୍ଡାଜିମ୍ କିମ୍ବା ମେଟାଲକ୍ସିଲ୍ ଓ ମାଙ୍କୋଜେବ ମିଶ୍ରଣରୁ ୧ ଗ୍ରାମ୍ ହିସାବରେ ମିଶାଇ ମୂଳ ମାଟି ଭଲ ଭାବରେ ଭିଜାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଗେଣ୍ଡୁ

- ❖ ଆଗରୁ ଲଗାଯାଇଥିବା ଗେଣ୍ଡୁ ୩୦ ଦିନର ହୋଇଯାଇଥିଲେ କୋଡା ଖୁସା ଓ ଘାସ ବଛା ସାରି ଏକର ପ୍ରତି ୪୦ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।

ରଜନାଗନ୍ଧା

- ❖ ଆଗରୁ ଲଗାଯାଇଥିବା ରଜନାଗନ୍ଧା ୩୦ ଦିନର ହୋଇଯାଇଥିଲେ ଏକର ପ୍ରତି ୮୫ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ରଜନାଗନ୍ଧା ମେ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲଗାଯାଏ । କୋଲକାତା ସିଙ୍ଗଲ୍, ଶ୍ରୀଙ୍ଗାର, କୋଏୟାଟୁର ସିଙ୍ଗଲ୍ ଓ ସୁହାସିନି (ଡବଲ) ଆଦି କିସମ ଲଗାନ୍ତୁ ।
- ❖ ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁମୋଦିତ ସାରର (ଏକର ପ୍ରତି ୮୦ କିଗ୍ରା ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୮୦ କିଗ୍ରା ଫସଫରସ ଓ ୮୦ କିଗ୍ରା ପଟାସ ସାର) ର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଯବକ୍ଷାରଜାନ ଓ ସବୁତକ ଫସପରସ ଓ ପଟାସ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଏକର ପ୍ରତି ପ୍ରାୟ ୪୦, ୦୦୦ କନ୍ଦା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । କନ୍ଦା ଗୁଡ଼ିକ ୨.୫ ସେମି ବ୍ୟାସ ବିଶିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଦରକାର । ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରରେ ୪-୫ କିଗ୍ରା ସେଲସିଅସରେ ରିହଥିବା କନ୍ଦା ଗୁଡ଼ିକ ଭଲ ଗଜା ହୋଇଥାଏ ।
- ❖ ସୂତ୍ରଜୀବପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଏକର ପ୍ରତି ୧୬୦ କିଗ୍ରା ନିମ୍ନପିଡିଆ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ କନ୍ଦା ଗୁଡ଼ିକୁ ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଚେରଗୁଡ଼ିକୁ କାଟିଦିଅନ୍ତୁ । ଧାଡ଼ିକୁ ଧାଡ଼ି ୩୦ ସେମି କନ୍ଦାକୁ କନ୍ଦାକୁ ୩୦ ସେମି ବ୍ୟବ ଧାନରେ ଲଗାନ୍ତୁ ।

ଗ୍ଲାଡିଓଲସ୍

- ❖ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଶୁଖିଗଲାପରେ କନ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଅମଳ କରି ଭଲଭାବରେ ସଫା କରିଦିଅନ୍ତୁ । କନ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଶତକଡା ୦.୨ ଭାଗ କାର୍ବେଣ୍ଡାଜିମ୍ ରେ ଗୋଲାଲ ଛାଇରେ ଶୁଖାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଏକ ସପ୍ତାହ ପରେ କନ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକୁ କନାମୂଣା କିମ୍ବା ଅଖାରେ ରଖି ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରରେ ରଖନ୍ତୁ ।

କାଜୁ

- ❖ କାଜୁରେ କାଣ୍ଡ ଓ ଚେର ବିନ୍ଧା ପୋକର ଦମନ ପାଇଁ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଶତକଡା ୫୦ ଭାଗ ବକଳ ଗୋଲେଇକରି ଛିଡାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ପ୍ରତି ଚନେଲରେ ଏକ ମିଲି ମନୋକ୍ରୋଟସ (ଶତକଡା ୦.୦୫ ଭାଗ) ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଉକୁଣିଆ ପୋକର ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ ମିଲି ମଥାଇଲ୍ ଡିମେଟନ୍ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଗଛମୂଳରୁ ୧ ମିଟର ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧ ପରିମିତ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଅନାବନା ଘାସ ବାଛି ଦିଅନ୍ତୁ ।
- ❖ ଗଛ ପ୍ରତି ୧୦-୨୦ କିଗ୍ରା ଖତ, ୧୫୦ ଗ୍ରାମ୍ ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୧୨୫ ଗ୍ରାମ୍ ଫସଫରସ ଏବଂ ୧୨୫ ଗ୍ରାମ୍ ପଟାସ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ପ୍ରତି ଗଛରେ ୨୦ ରୁ ୨୫ ଲିଟର ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ପଶୁ ସମ୍ପଦ

- ❖ ଖରାଦିନେ ଗାଇଗୋରୁଙ୍କର ପିଇବା ପାଣି ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ।
- ❖ କୁକୁଡ଼ା ଘର ଓ ଗୁହାଳ ଘର ଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଇ କରିବା ପାଇଁ ଛାତରେ କଞ୍ଚା ତାଳ ଥିବା ନତିଆ ବାହୁଙ୍ଗା, ଜାମୁତାଳ ଆଛାଦନ କରି ଚାଇ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ କୁକୁଡ଼ାଘର ବା ଗୁହାଳର ଝରକା ଗୁଡ଼ିକୁ ଅଖା ଦ୍ଵାରା ଘୋଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ମଝିରେ ମଝିରେ ପାଣି ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ କ୍ଷୀର ଦେବା ଗାଇଙ୍କୁ (୨ ଲିଟର) ଏକ କିଗ୍ରା ଦାନା ସହିତ ୫୦ ଗ୍ରାମ୍ ଖଣିଜ ଲବଣ ଦିଅନ୍ତୁ ।
- ❖ ଗାଇଗୋରୁଙ୍କୁ ଚରିବାକୁ ଛାଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପିଇବା ପାଣି ଓ ପେଜ ତୋରାଣି ପିଇବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ । ସେମାନଙ୍କୁ ବଡ଼ି ସକାଳୁ କିମ୍ବା ବିଳମ୍ବ ଅପରାହ୍ନରେ ଚରିବାକୁ ଛାଡ଼ନ୍ତୁ । ଗଛ ଛାଇଥିବା ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଚରିବାକୁ ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ।
- ❖ ଗାଇଗୋରୁଙ୍କୁ ପ୍ରତିଦିନ ଥରେ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଦୁଇ ଥର ଗାଧୋଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।
- ❖ ଗାଇଗୋରୁଙ୍କ ପାଇଁ ଆଜୋଲା ଚାଷ କରନ୍ତୁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆଜୋଲାକୁ ଗୋଖାଦ୍ୟ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଯୁରିଆ ମିଶ୍ରିତ ନଡ଼ା ଉପଚାର କରି ଗାଇଗୋରୁଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ମହ୍ୟ ସମ୍ପଦ

- ❖ ପୋଖତା ମାଛମାନଙ୍କୁ ୨୫ ରୁ ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ପୁଷ୍ଟିସାରପୁରକ ଖାଦ୍ୟ ଗଢ଼ିତ ମାଛର ସମୂହାୟ ଶରୀର ଓଜନର ୨ ପ୍ରତିଶତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟରେ ଓ ସ୍ଥାନରେ ପରିବେଷଣ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ପୋଖତା ମାଛପାଇଁ ଭାସମାନ ଖାଦ୍ୟ ଅଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ । ପ୍ରତି ଚାଷୀ ନିଜ ଫାର୍ମରେ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପୋଖତା ମାଛକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବେ । ତେବେ ବାଦାମ ପିଡ଼ିଆ ଓ କୁଣ୍ଡା ସହିତ ୧ ପ୍ରତିଶତ ଭିଟାମିନ୍ ଓ ମିନେରାଲ୍ ମିଶ୍ରଣ ମୁଖ୍ୟତଃ ଭିଟାମିନ୍ ଇ.୫.ସି. ଖାଦ୍ୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ମାଛ ମାନଙ୍କର ପ୍ରଜନନଜନିତ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ।
- ❖ ପ୍ରତି ମାସରେ ପୋଖରୀର ପାଣି ୨୦ -୨୫ ପ୍ରତିଶତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ମାଛମାନଙ୍କର ପ୍ରଜନନ ପାଇଁ ପରିପକ୍ୱତା ଶୀଘ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ଓ ମାଛ ପ୍ରଜନନ ପାଇଁ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।
- ❖ ଛୋଟ ପୋଖରୀ ଗୁଡ଼ିକରେ ପାଣିର ଗଭୀରତା କମ୍ ଥିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ୧.୫ ମି ରୁ ୨ ମି ଗଭୀର ଥିଲେ ମାଛ ଅମଳ କରିନିଅନ୍ତୁ । ମାଛର ଚାହିଦା ମୁତାବକ ମାଛକୁ ଥର ଥର କରି ଅମଳ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ବଡ଼ ପୋଖରୀରେ ପାଣିର ଗଭୀରତା ୨ ମି ରୁ ଅଧିକ ଥିଲେ ମାଛ ଅମଳ କରନ୍ତୁ । ଏବଂ ଛୋଟ ମାଛ ଗୁଡ଼ିକୁ ପାଣିରେ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତୁ ।

ବିଶେଷ ଦ୍ରବ୍ୟ

❖ କୃଷି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବିନା ଦେୟରେ କିଷାନ କଲ୍ କେନ୍ଦ୍ରର ୧୫୫୧ ନମ୍ବରକୁ ଫୋନ୍ କରନ୍ତୁ ।

ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ପଶୁପାଳକ
କୃଷି ପାଣିପାଗବିଭ, ଓୟୁଏଟି